

ek, een cultuur-
bouw zou zijn
gen, die er hem

t, zou Sw. zijn
moeten schrij-
ven kunnen
r van meldt, 20
dat om deze
le, waarmee hij
lland hoorde".
J. Z.

RIKA

eft men „Pres-
onderscheidene
in de „General
„General As-
laats van Mei.
aderde in Cin-

urdigden stroo-
wezen plaatsen
zelfs duizenden
te. Het mode-
te geeft de af-
Dr William
predikatie en
t heilig avond-
broederlijke!

aurants" waar
voren. Wat een
k van Christus
t weer!

t men: „Come,
lmachtige Ko-
in het avond-
kerk bewaard.
afgevaardigden
aapskleederen.
t één van hen
n wien is ge-
aarde. Neen,
t uitgeworpen.
ein gehouden.

ren drie leden
Ds Carl Mc
Ds H. McAl-
Israël moesten
een verzoek-
eide „Affir-
„Affirmationis-
kerkecht. Ze
loofsbelijdenis,
n kunnen ver-

commissie van
rapporteerde,
zetel ontzegd.
is er voor de
in Uw kerk!

zitting van de
ard was inge-
men van een
werden voor-

eph A. Vance,
van den board
meerderheid
het avond ge-

de eerste dag-
ken dag dixer
te verminderen.
el een vrijzin-

lles vlug van
; de ethisch-
elden ze hem
de vraag aan

y" Dr Machen
ek of die van
esbytery" van
a Dr Machen

men, dat Dr
beweert, dat
esbytery" van

" besloot nu,
k ressorteert.
tinnigen, dat
actie van de

tot den zelf-
duigen. Offi-
de vrijzinnigen

a op verande-
van den zelf-
r vijf minuten
te verdedigen.
hij nooit door
dat men hem

zijn zetel niet dan wederrechtelijk kon ontnemen. Dit woord vond kennelijk bijval. Ongeveer drie honderd van de plm. negen honderd stemmen waren tegen het later aangenomen besluit. Dit betekent niet, dat deze drie honderd allen het oprichten van den zelfstandigen board goedkeurden, maar het betekent wel, dat er velen zijn, die het rechtsverkrachting achten, als iemand om zijn lidmaatschap in den zelfstandigen board, zitting in de „Assembly" werd geweigerd. Misschien zijn de vrijzinnigen voor hun eigen goed wel wat te ver gegaan. Ze gevoelen zich zoo sterk. Ze zitten op het paard en hollen maar door.

Nog één punt moet ik noemen. Ik zeide zooveel, dat de vrijzinnigen en ethischen tezamen hebben gezegevierd. Dit wil niet zeggen, dat vrijzinnigen en ethischen het onder elkander eens zijn. De ethischen hadden ook hun kandidaat voor „moderator" in den persoon van Ds Stewart M. Robinson, redacteur van „The Presbyterian", het orgaan, dat eenige jaren geleden Dr S. Craig als redacteur verwierp, omdat hij „Westminster Seminary" voorstond en het gereorganiseerde „Princeton Seminary" bestreed. Het program van actie van deze ethischen omhelsde waf verbetering van dit en wat verandering van dat, en vooral wat meer vertegenwoordiging van de orthodoxen op de verschillende boards, opdat alzoo de consequente actie van Dr Machen en de zijnen gelogenstraft zou worden. Dit was wel een Achilofs raad, een raad die, van uit het coalitie-plan van ethischen en vrijzinnigen gezien, had moeten zijn gevolgd. De lijnen werden nu, voor de ethischen, te scherp getrokken. Het blijkt nu duidelijker dan ooit te voren, dat men niet schipperen niets wint. De mannen van het ja-en-neen hebben eigenlijk de grootste nederlaag geleden.

C. VAN TIL.

Geen mensch zit rustig onder een Damocles-zwaard.
Marnix schrijft in „Gron. Kerkbode" (een klein ge-
deelte laat ik weg):

In onze antirevolutionaire pers wordt telkens weer gewezen op het afschuwelijk gevaar, dat de Christenheid bedreigt, dat al ons gereformeerde werk bedreigt, niet in den aanval van communist en fascist, maar in de ontwapening door lieden, die in schijn het Woord Gods handhaven, maar in wezen zich lijnrecht daar-
tegenover stellen.

Erger bedreiging is er voor de kerk van Christus en haren arbeid voor het koninkrijk Gods, de zaak Gods, die ook haar zaak is, misschien nog nimmer geweest. En daarom moeten wij op elk symptoom van dit gevaar wijzen. Omdat het in onze actie op allerlei wijze indringt.

Zelfs in onze prediking. Ik heb meermalen klanken beluisterd die met de Schrift niets, met de Barthiaansche wijsbegeerte alles te maken hadden. Maar men deed zulks onbewust. Wij nemen zoo gemakkelijk een ietwat nieuwen term over. Een ieder maakt er zich wel eens aan schuldig. Wij letten dan alleen op den klank maar niet op het wezen.

Voor al met de woorden van de groote geesten, die het beter meenen te weten dan de Schrift, moeten wij voorzichtig zijn.

Het gelukt hun soms heel hun systeem in een enkelen term neer te leggen, die daarna een populair woord wordt. En dan ontzettend veel kwaad doet.

Wanneer ons de werkelijke betekenis van zulke termen, die wij gedachteloos overnamen, duidelijk worden, schrikken wij en zeggen allicht: maar zoo bedoelde ik het niet.

Ik denk nu aan den schrik van Ds Sikkels van Amsterdam, die na het boekje van Ds Roorda uitroept: „maar zoo bedoelde Ds Both het toch niet? Dat kan u niet", zegt hij. Het is niet onmogelijk. Maar hij zeide het toch maar zoo. En wij kunnen in publieke geschriften alleen maar oordeelen over hetgeen er staat. Niet over hetgeen bedoeld kan zijn.

Welnu — er is een gevaarlijk woord van Kierkegaard: het geloof is een onrustig ding. Het is door Prof. Is. van Dijk naar ik meen in onze literatuur ingedragen. Het lijkt niet kwaad. Want het waarachtig geloof beneemt den mensch de valsche rust. Maar hierop doelde Kierkegaard niet. Hij doelde op de echte rust van het geloof, die hij weg wilde redeneren.

Zijn heele uitermate gevaarlijke filosofie zat er achter.

Hij wierp de vastigheid der Schrift en de zekerheid van het schriftuurlijk geloof omver. Dat bedoelde hij te zeggen en hij zeide het ook zoo. Zijn woord leek vroom. Het was goddeloos.

Reeds meer dan eens wees ik op het gevaar van nieuwe termen.

Waarom zouden wij die toch gebruiken? In elk geval moeten wij er ons rekenschap van geven, dat de Satan het gevaarlijkst is, als hij komt als een engel des lichts, als hij komt met een door hem ganssch vervalscht Schriftuurlijk woord of Schriftuurlijke gedachte.

Zoo staat het nu ook met de Barthiaansche en Kierkegaardiaansche termen. Wees voorzichtig. Daar zit een giftige adder onder het zoo onschuldig lijkend gras.

Gelukkig wordt dit in onze kerken thans beter begrepen dan eenigen tijd geleden.

Wij kunnen er onze God niet te dankbaar voor zijn. Hij behoudt Zijn volk.

Hij doet ook herkennen den valstrik, die hier werd gelegd. Zoo kunstig en schijnbaar vroom.

Hoe hard het ook is voor dengene wien het treft — het gaat hier niet om personen maar om de zaak Gods, — ik moet thans wijzen op een treffend voorbeeld van dit gevaar.

En ik neem er den tijd voor. Omdat de zaak van zoo uitermate groot gewicht is. Wij kunnen hier niet te waakzaam zijn.

Ik doel op de jongste vergadering van den Bond van Christelijke M.U.L.O. scholen en op de rede van den voorzitter, Ds J. C. van Dijk, van Bloemendaal. De van Dijk is een zoon van Prof. Is. van Dijk.

Gij weet, hoe groote sympathie ik steeds had voor dezen rijkbegaafden geleerde. Allereerst voor zijn persoon. Maar ook voor zijn werken.

Ik heb ze geloof ik allemaal gelezen. Daar ontging mij nimmer iets.

En als hij iets schreef, dat mij van belang voor het politieke leven scheen, deed ik mijn best het verder te brengen. Ik heb menig hartelijk briefje van den professor ontvangen. Want hij kende geen ijdelheid, maar stelde prijs op waardeering.

Ik wilde aannemen, dat de zoon van dezen fijnen man vele deugden van zijn vader heeft geërfd. Helaas ook datgene, waarin hij dwaalde. Prof. van Dijk was wat men noemt een socialistische geest. Misschien dat dit hem er toe bracht van Kierkegaard te houden. Er was verwantschap van geest, en er was ook een scherpe tegenstelling.

Ik blijf er bij, dat Prof. van Dijk dit niet ten volle doorzag, en dat hij Kierkegaard interpreteerde naar eigen wezen.

Tot mijn innige teleurstelling is de zoon verder gegaan.

Die zit blijkbaar heelemaal gevangen in die gevaarlijke filosofie, die thans de Christenheid wil ontwapenen.

Ik wil nu eerst iets van zijn rede zeggen, dat blijkbaar goed is. En door ons kan worden aanvaard. Wij luisteren dan met gereformeerde ooren, d.w.z. wij duiden alles naar de gehoorzaamheid aan de Schrift.

De voorzitter van den christelijken bond van m.u.l.o.scholen begon met over de crisis te spreken.

Hij bedoelde echter een heel andere crisis, dan de moeilijkheden van onzen tijd. Hij doelde op een crisis, die er voor Gods volk altijd moet zijn.

Maar goed. Ik houd mij eerst aan de oppervlakte van de rede.

Wij moeten elken dag bedelaars Gods zijn. Ons doen bezien met heilig scepticisme. Het Damocles-zwaard hangt boven ons werk en ons leven.

Wij weten niet wat God wil doen.

Ons werk moet voor ons het heilig huisje niet zijn. Wij moeten onze zaak niet verwarren met Gods zaak. Wij moeten arm wezen en alles van God verwachten. Dat is onze rijkdom.

Niet waar? Dat lijkt wat. Een gereformeerde zegt: daar kan ik mij eenigermate mee vereenigen. Zegt de Schrift niet: welgelukzalig hij, die geduriglijk vreest? Wij moeten altijd ons werk kritisch bezien. Altijd bezien in het licht van Gods Woord. In ons zelve arm, moeten wij rijk zijn in God. Wat wij hebben dat ontvingen wij uit louter genade.

Wij moeten klein blijven, gehoorzaam Gods weg gaan, en dan wachten wat het Gode zal believen te doen. Zijn wegen zijn hooger dan onze wegen.

Dat alles is in orde.

Maar zoo bedoelde Ds van Dijk het niet. Hij be-

doelde iets geheel anders. En dat zeide hij ook.

Hij zeide: crisis is de volstrekte onzekerheid. Zij beteekent de volstrekte ontoereikendheid van al onze verschansingen.

Wij zijn nimmer veilig. Wij kunnen nimmer eenige zekerheid hebben.

Al ons werk, d.w.z. het werk dat wij verrichten in den dienst Gods, ook al is het volkomen naar Gods Woord, moeten wij met heilig scepticisme bezien.

Altijd twijfel. Omdat onze zaak nooit Gods zaak kan zijn.

God kan met Zijn Woord en met Zijn Geest niet met ons meegaan in het leven. Gods werk is altijd anders dan ons werk. Wij weten er niets van, of wij des Heeren werk werken. Wij moeten natuurlijk wat doen, maar alle werk kan Gods werk zijn. Het werk van den bolsjewist is dan principieel niet onderscheiden van het werk van den Christen.

De crisis is fundamenteel, principieel. Wij zijn altijd door in principieele armoede. In volstrekte armoede.

D.w.z. dat elke gave van Gods genade in den tijd gewrocht principieel door ons geloofend moet worden. Daar is geen enkele houdbare verschansing. Daar is geen vastigheid in het Christelijk leven. Zijn karakter is onvastheid. Daar kan dus ook geen Christelijk onderwijs zijn. Wij moeten er in elk geval maar niet luid van roemen. Niets zeggen is veiliger in onze onveiligheid. Er is ook geen christelijke politiek, geen christelijke barmhartigheid.

Het is alles niets, wat God ons volk in Zijn gunst, wat hij de gansche christenheid in Zijn genade gaf. Maar als dat zoo is, hoe kan Ds van Dijk dan voorzitter zijn van een bond van christelijke scholen?

Zie, dat is nu juist het tegenstrijdige in een mensch. Al die geleerdheid, die Ds van Dijk verkondigde, staat grootendeels nog buiten zijn leven. Omdat zij buiten elk menschelijk leven moet staan.

Een mensch in principieele crisis en in volstrekte armoede is dood of gaat dood.

Kierkegaard was dan ook een volslagen overspannen geest. Evenals Nietzsche.

Deze wijsheid is dodelijke krankheid voor de ziel. Menschen, die door Gods genade nog iets bezitten, kunnen zoo niet leven. Een Barthiaansch geleerde zel, dat hij was als een jongen, die op een stukgemaakte ijsvlakte al maar van de eene schol op de andere sprong. Dat houdt geen mensch heel zijn leven vol.

De ongeloovige mensch is altijd beter dan zijn leer. En een geloovig Christen als Ds van Dijk kan dat Kierkegaardische spelletje wel spelen in zijn gedach-

ten en in een redevoering, maar reeds de plaats, die hij volkomen ter goeder trouw en met de beste bedoelingen inneemt, is er mee in strijd. Zijn traditie is er mee in strijd. De feiten zijn er mee in strijd. Wij hebben hier niet te vergeefs de Calvinistische reformatie gehad.

Men kan genoeglijk spreken over een Damocles-zwaard boven al ons werk. Maar als men werkelijk zoo dacht zou men niet zoo rustig een vergadering presideeren. Ik ontmoet menschen, die, zoo onder het genot van een signaartje en een kopje thee, spreken over den ondergang van alles. Alsof het maar zoo niets is.

Natuurlijk gelooven zij er zelf wezenlijk niets van. Geen mensch zit rustig onder een Damocles-zwaard.

En gelukkig, de Heere hangt dit ook niet boven het hoofd van Zijn kinderen. Wie het wel wil doen is de Satan.

De Heere onze God geeft Zijn kinderen de meest volstrekte veiligheid en zekerheid. Als zij die niet hebben is het hun eigen schuld. De meest volstrekte zekerheid en veiligheid als zij in Zijn wegen wandelen.

In een volgenden brief hoop ik op deze dingen nog eens terug te komen. Want ik ben met het genoemd geval nog lang niet klaar.

Wekker-polemiek.

Reeds wees ik erop, dat „De Wekker" (red. d. B.) mij dingen had laten zeggen, die ik nergens beweerd had. Ik zou het in mijn hoofd gehaald hebben, de Chr. Geref. Kerk ervan te beschuldigen, dat twee van haar leeren behoorden tot de N.S.B. Om bewijs gevraagd, moet de redacteur erkennen, zich vergist te hebben. Was dit royaal gebeurd, dan zou ik zelfs de intrekking van allerlei omhaal, die aan zijn fantasie verbonden was, hem geschonken hebben. Helaas, — het is zoo niet. De intrekking gaat van nieuwe onwaarheden gepaard. Thans schrijft de redacteur d. B.:

Dat niet K. S. de beschuldiging (let wel, dat moet natuurlijk bedoelen: de beschuldiging, die in geding is) heeft uitgesproken, maar de N.S.B. in „Volk en Vaderland", en dat K. S. die uitspraak in „De Bazuin" heeft overgenomen.

Tot zoover de aanhaling.

Het is alweer van a tot z onwaar.

De N.S.B. heeft nergens uitgesproken, wat door dezen redacteur beweerd werd uitgesproken te zijn.

En K. S. heeft dus nergens die uitspraak overgenomen.

Hij heeft slechts een bericht doorgegeven, dat geheel en al waar is, en waarvan het bewijs te leveren is (het is den redacteur d. B. aangeboden, het bewijs te leveren).

Waarom wordt er toch zoo gemakkelijk onwaarheid gesproken?

Ds Hilbers schreef onlangs over „De Reformatie" vier klinkklare onwaarheden. Ieder, die het blad las, kon dat zomaar constateeren. In particulier schrijven werd hij daarop gewezen, en naar de bronnen verwezen. Herroepen? Geen sprake van! Laten staan. Ds D. van Dijk ondervindt hetzelfde.

Ik laat verder „De Wekker" op dit punt loopen. Met termen als „uitdaging" en dergelijke ontroert men zichzelf voor niets.

Rectificatie, die geen rectificatie is.

In de Kroniek van het „Geref. Theol. Tijdschrift" heeft Ds P. van Dijk een vorigen keer iets beweerd, over de redactiewijziging van „De Reformatie", dat niet waar was. Ik heb Ds P. van Dijk in particulier schrijven verzocht, inzake „De Reformatie" elk woord te vermijden, dat op fantasie berustte, en — wilde hij over de zaak schrijven — zich te houden aan officiële mededeelingen, met hun woordkeus. Helaas, heeft Ds v. D. zich toch ook nu nog niet daaraan gehouden. Hij spreekt van het „uittreden" van twee redacteurs. Die term berust weer op fantasie. Het officiële bericht luidde anders. Overigens raad ik zoowel Ds v. D. als anderen aan, zich inzake de verhouding tusschen de redacteurs van het eene en die van het andere blad ook te spenen aan alle fantasie. Wat Ds v. Dijk daaromtrent zegt, is al weer een vergissing. Laat men niet meer zeggen, dan zeker is.

Versplintering.

Ds W. J. Smidt te Waddinxveen schrijft in „Goudsch Kh.":

De vorige week werden proefnummers verzonden van een nieuw blad, onder redactie van Dr Bouma, Prof. Dr Sizoo, Dr Tazelaar, Prof. Dr Waterink.

We willen hier geen beoordeling geven van het eerste No., alleen nemen we hier met algeheele instemming over, wat „De Reformatie" schreef in haar No. van 3 Juli 1931.

Enkele bijzonderheden laten we weg, omdat deze van geen betekenis zijn.

„Versnippering van krachten.

Ons kleine land heeft heel veel kranten en tijdschriften.

Ook de gereformeerde kringen behoeven niet te klagen over gebrek aan persvariatie.

Speciaal op kerkelijk en theologisch gebied is er overvloed van leesstof.

Nu lezen onze menschen zeer veel, en het bewijst den lust tot onderzoek in onze kringen, dat zooveel kranten en tijdschriften voldoende lezers vinden.

Af en toe duiken er evenwel geruchten op, die de verschijning van nieuwe kranten aankondigen.

Op zichzelf zullen dit wel alle zeer lofwaaardige pogingen zijn, maar we vragen ons toch af, of er geen gevaar bestaat voor versnippering van krachten. Immers zoo rijk aan schrijverstalent is onze